

Aprob,  
Avocatul Poporului,

  
Victor Ciorbea

## RAPORT

privind vizita efectuată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu,  
județul Giurgiu

### Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei efectuate la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată și din interviurile cu beneficiarii
3. Recomandări

## **1. Cadrul general și organizarea vizitei**

În temeiul art. 16 alin. (1) și a art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, o echipă de vizitare a Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului, a efectuat la data de 17 decembrie 2018, o vizită la *Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu (C.R.A.P.), județul Giurgiu*.

Vizita a avut ca obiectiv consolidarea protecției persoanelor custodiate împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea stării de sănătate la depunerea în arest, modul de interogare și durata perioadei de arest a persoanelor custodiate, situația personalului și durata schimburilor, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

La efectuarea vizitei au participat: doamna [redacted], adjunct al Avocatului Poporului; domnul [redacted], jurist; doamna [redacted], medic; doamna [redacted], psiholog, consilieri în cadrul instituției Avocatul Poporului, domnul Mihai Popescu - reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului (G.R.A.D.O.)”.

Membrii echipei de vizitare au purtat discuții cu domnul comisar șef [redacted], șef C.R.A.P. Giurgiu, la finalul vizitei fiind prezent și domnul [redacted], Inspector șef al Inspectoratului de Poliție Județean Giurgiu.

## **2. Constatările rezultate din vizita efectuată și din interviurile cu beneficiarii**

*Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu* se află în imobilul vechiului sediu al Inspectoratului de Poliție al Județului Giurgiu și funcționează în baza dispozițiilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, ale Hotărârii de Guvern nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, ale Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora.

**Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu funcționează la demisolul imobilului, fiind sub nivelul de canalizare a orașului, astfel că se întâmplă des să fie inundat (la momentul efectuării vizitei, exista o vană care închidea manual circuitul apei**

și proteja astfel spațiul centrului). Sub acest aspect, reamintim că problematica amplasării CRAP-urilor la demisolul clădirilor a făcut obiectul uneia dintre propunerile Avocatului Poporului reținută în Raportul special întocmit în anul 2015 privind condițiile de detenție din penitenciare și centre de reținere și arestare preventivă, factori determinanți în respectarea demnității umane și a drepturilor persoanelor private de libertate, potrivit căreia se impune identificarea de noi locații privind amplasarea centrelor aflate la demisolul clădirilor.

Centrul dispune de 22 de locuri, repartizate în 7 camere cu 3 paturi fiecare și o cameră (izolator) cu un pat.

În urma vizitării camerelor din centru, echipa de vizită a constatat că acestea nu erau aerisite, ventilate și luminate natural, datorită amplasamentului la subsolul imobilului, nu erau igienizate corespunzător și nu dispuneau de grup sanitar. Sub acest aspect, art. 12 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, aprobat prin Ordinul M.A.I. nr.14/2018 prevede: *"Camera de deținere trebuie să respecte demnitatea umană și să întrunească standardele minime sanitare și de igienă, ținându-se cont de suprafața de locuit, volumul de aer, iluminare, sursele de încălzire și ventilație, prin raportare la condițiile climatice; (2) Camerele de cazare și celelalte încăperi destinate persoanelor private de libertate trebuie să dispună de iluminat natural, de instalațiile necesare asigurării iluminatului artificial și să fie dotate cu utilități igienico-sanitare și instalații de încălzire".*

Pe coridor exista un grup sanitar comun dotat cu: **două dușuri care aveau instalația învechită** despărțite printr-un perete, iar intimitatea se asigura cu perdele din material plastic; patru lavoare; **două toalete tip „turcesc” cu grad ridicat de uzură**. **Grupul sanitar comun necesita lucrări de modernizare**. Cu ocazia vizitării camerelor de deținere echipa de vizită a constatat existența unor găleți din plastic cu capac. **Persoanele private de libertate au menționat că le foloseau în timpul nopții pentru satisfacerea necesităților fiziologice. De asemenea, starea de curățenie și igienă la grupul sanitar comun era necorespunzătoare, persistând mirosuri dezagreabile**. Or, potrivit recomandărilor Comitetului pentru Prevenirea Torturii, *persoanele din custodia poliției trebuie să aibă acces la toalete curate, în condiții decente și să dispună de posibilități adecvate pentru a se spăla. Ele trebuie să aibă acces în fiecare moment la apă - Extras din cel de-al 12-lea Raport general [CPT/Inf (2002) 15.*

Instalațiile sanitare trebuie să fie adecvate pentru a permite fiecărui deținut să-și satisfacă nevoile fiziologice atunci când este necesar și într-un mod curat și decent.

Capacitatea de a-și satisface nevoile fiziologice în mod privat și decent este un aspect extrem de important pentru toată lumea, dar mai ales pentru deținuți, ale căror sentimente de stimă de sine și de demnitate pot fi deja zdruncinate de alți factori ce țin de încarcerare. Este deosebit de important ca deținuții să aibă acces la o toaletă în orice moment. **Nimeni nu ar trebui să fie pus în situația în care capacitatea de a-și satisface cele mai elementare nevoi fiziologice să depindă de un paznic și de disponibilitatea sau bunăvoința acestuia de a deschide ușa și a-l conduce pe deținut la toaletă** [Making standards work-an international handbook on good prison practice, Penal Reform International, martie 2001, pag. 60].

**Pe cale de consecință, având în vedere că o persoană privată de libertate nu trebuie să depindă de personalul centrului pentru satisfacerea nevoilor fiziologice, inexistența grupurilor sanitare în dotarea camerelor de deținere reprezintă un tratament degradant, deoarece o persoană care depinde de o altă persoană pentru satisfacerea nevoilor fiziologice se află într-o situație umilitoare.**

În cursul anului 2018, CRAP Giurgiu custodiase 159 de persoane private de libertate. La momentul efectuării vizitei erau custodiate 6 persoane private de libertate. În centru nu se aflau minori sau femei, ultima persoană de sex feminin fiind custodiată în urmă cu o lună. Perioada cea mai lungă de ședere în arest a unei persoane private de libertate a fost de 6 luni, iar cea mai scurtă de 30 de zile. Totodată, *în anul 2018 au fost puse în libertate un număr de 111 persoane private de libertate*, astfel: 19 persoane la expirarea ordonanței de reținere; o persoană la expirarea mandatului de arestare preventivă; 17 persoane prin înlocuirea măsurii arestării preventive cu luarea măsurii controlului judiciar; 7 persoane prin înlocuirea măsurii arestării preventive cu luarea măsurii arestului la domiciliu; 60 persoane la expirarea ordonanței de reținere cu luarea măsurii controlului judiciar; 2 persoane la expirarea ordonanței de reținere cu luarea măsurii arestului la domiciliu; 5 persoane prin încetarea de drept a măsurii arestării preventive.

*Interogatoriul persoanelor private de libertate* avea loc tot în sediul vechi al IPJ Giurgiu, în care se afla și CRAP Giurgiu, fie într-un birou în care își desfășurau activitatea mai multe persoane din cadrul Serviciului de Investigații Criminale (pentru situațiile când cercetarea era efectuată de cadre din alte secții din teritoriu), fie în camera de vizită/anchetă de la parterul imobilului. Camera de anchetă era dotată cu bănci și scaune, fără a fi prevăzută cu sistem de supraveghere video și audio. Prin urmare, **nu exista o cameră destinată interogării, iar camera în care aceasta se desfășura era improprie.**

Conform registrului de scoatere la anchetă/vorbitor/grefă, în perioada ianuarie-noiembrie 2018, 11 persoane private de libertate au fost audiate în camera de anchetă.

*Cât privește informarea persoanelor private de libertate, echipa de vizită a constatat că nu erau afișate informații care să le permită identificarea instituțiilor și organizațiilor neguvernamentale care puteau fi sesizate în cazul încălcării drepturilor lor.*

Din examinarea aleatorie a dosarelor persoanelor private de libertate s-a constatat existența proceselor-verbale de comunicare a terțe persoane în legătură cu reținerea/arestarea persoanelor custodiate în centru.

*Referitor la personalul centrului, echipa de vizită a constatat că acesta nu avea un spațiu suficient pentru desfășurarea activităților zilnice, iar condițiile de muncă erau necorespunzătoare.* Personalul era format din 16 agenți și un șef de birou, dintre care 8 persoane lucrau în ture.

O persoană din cei 16 angajați ai C.R.A.P. Giurgiu era de sex feminin. Din declarația șefului centrului a rezultat faptul că, în anul 2018 până la momentul efectuării vizitei nu au fost situații în care să fi fost necesară prezența unui alt angajat - femeie din cadrul altei structuri. Personalul prezent la data efectuării vizitei și-a exprimat nemulțumirea față de nivelul de salarizare, respectiv agent 3 (la nivelul structurii din anul 2005). La nivelul C.R.A.P. Giurgiu nu au fost înregistrate în anul 2018 sancțiuni ale cadrelor și nici sesizări sau plângeri formulate de persoanele private de libertate împotriva personalului centrului.

*Referitor la sancțiunile disciplinare aplicate persoanelor custodiate, conform informațiilor furnizate de conducerea centrului, în anul 2018 nu au fost aplicate sancțiuni disciplinare; o singură persoană privată de libertate era sancționată disciplinar cu avertisment, ca urmare a unei abateri disciplinare în timpul spitalizării la Penitenciarul Spital Jilava. Izolatorul era folosit cu preponderență pentru persoanele private de libertate care erau sancționate, dar și pentru cele care intrau în refuz de hrană. În anul 2018, nu au fost cazuri de aplicare a sancțiunii disciplinare cu izolarea prevăzută de art. 101 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 254/2013.*

La parterul clădirii se afla cabinetul medical, iar *asistența medicală a persoanelor private de libertate* era acordată de un medic, care deservea mai multe structuri - Pompierii, Poliția de Frontieră, Jandarmeria, Inspectoratul Județean de Poliție și de 4 asistenți medicali, toți angajați ai Centrului Medical Județean Giurgiu. **4 posturi de medici și 3 posturi de asistenți medicali erau neocupate.**

Exista o „Planificare asistenți medicali acordare asistență medicală la nivelul C.R.A.P. Giurgiu - decembrie 2018”. **Nu exista afișat un program de acordare a asistenței medicale pentru persoanele custodiate în centru.** S-a precizat că programul de lucru al cadrelor medicale este de 8 ore. Medicul care deservea C.R.A.P. Giurgiu a mai precizat că s-a propus conducerii CRAP Giurgiu ca un asistent medical să desfășoare activitatea între orele 12,00 – 20,00 pentru a asigura administrarea tratamentului psihotrop de seara.

Examinarea medicală era efectuată la încarcerare, la solicitarea deținutului, la transfer și conform programării medicului. Toate persoanele custodiate aveau întocmită Fișa medicală. Dacă la admiterea în centru persoana privată de libertate era examinată de un asistent medical, acestuia i se completa Fișa de triaj medical, iar asistentul medical avea obligația să informeze medicul cu privire la starea de sănătate a deținutului. **S-a reținut exemplul unei persoane private de libertate care prezenta la încarcerare multiple leziuni corporale, caz în care nu s-au respectat prevederile art. 32 alin. (1) și (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventive, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018,** potrivit cărora personalul medico-sanitar care efectuează examenul medical are obligația de a sesiza, de îndată, unitatea de parchet competentă dacă constată că persoana privată de libertate prezintă urme de violență, a fost supusă la tortură, tratamente inumane sau degradante ori la rele tratamente sau acuză violențe împotriva sa. În această situație personalul medico-sanitar întocmește un proces-verbal în care consemnează cele constatate, care se transmite de îndată unității de parchet competente prin note telefonice, fax, poștă electronică, sau prin orice mijloc în măsură să producă un document scris, condiții care să permită autorităților destinate să-i stabilească autenticitatea”.

În discuția avută cu medicul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu, acesta a precizat că în situația constatării unor leziuni corporale în cadrul unei consultații medicale, prezența acestora era consemnată în registrul de consultații și în fișa medicală a persoanei private de libertate; de asemenea dacă existau situații în care un agent constata la o persoană arestată prezența unor mărci traumatiche, cadrele medicale ale CRAP erau informate și se proceda la examinarea și consemnarea leziunilor în registrul de consultații și în fișa medicală.

Medicul CRAP a făcut precizarea că **procurorul era informat numai dacă persoana privată de libertate declara că a fost agresată,** or echipa de vizită apreciază că dispozițiile art. 32 din Regulamentul mai sus amintit nu limitează sesizare parchetului doar la cazurile în

care există declarația persoanei private de libertate, stabilind că sesizarea se realizează în cazul constatării de către personalul medical a oricăror urme de violență, supunere la tortură, tratamente inumane sau degradante ori la rele tratamente sau acuză violențe.

Pe cale de consecință, **medicul are obligația să completeze documentele medicale specifice** (Nota privind constatarea și consemnarea mărcilor traumatice și Schița anatomică pentru examinarea torturii și a relelor tratamente) **și să informeze de îndată procurorul și conducerea centrului în orice situație în care se constată existența mărcilor traumatice, nu numai la solicitarea persoanei private de libertate.**

Din studierea documentelor medicale s-a constatat că persoanelor nou introduse în centru li se făcea screeningul cu privire la infecția tuberculoasă la cel mult 72 de ore. De asemenea, în situația constatării unei simptomatologii psihiatrice, persoanei private de libertate i se întocmea Bilet de trimitere/internare către psihiatrie, iar urmare a recomandărilor consultului/biletului de ieșire din spital i se completa prescripția medicală, iar tratamentul era inițiat în timpul cel mai scurt. La data vizitei o persoană privată de libertate urma tratament psihotrop recomandat în urma consultului psihiatric, iar o altă persoană urma tratament pentru o afecțiune acută. Administrarea medicației se realiza de două ori pe zi - dimineața și seara. **Medicația era distribuită persoanelor private de libertate atât de personalul medical cât și de personalul operativ (agenți), nefiind astfel respectate prevederile procedurii de sistem PS-01-DM 41174081/2015 elaborată de Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne.** Mai mult, Normele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT) recomandă ca **distribuirea și administrarea tratamentului medical să fie făcută numai de către și în prezența personalului medical. Personalul operativ nu are pregătirea necesară și nici atribuții pentru desfășurarea acestei activități.**

Un aspect constatat de echipa de vizită a fost faptul că **persoana privată de libertate diagnosticată cu afecțiuni psihice nu a fost prezentată ofițerului psiholog cu toate că avea din partea medicului psihiatru indicație de consultație psihologică și psihoterapie**, astfel deținutul nebeneficiind în acest sens de indicația cuprinsă în scrisoarea medicală. Solicitarea ofițerului psiholog se realiza printr-o adresă către Direcția Generală de Poliție a Municipiului București, iar întâlnirea deținutului cu psihologul se desfășura într-un birou-biblioteca.

**Din verificarea documentelor medicale a rezultat că existau întârzieri în ceea ce privește prezentarea custodiaților la examinările de specialitate/examene paraclinice**, astfel o persoană privată de libertate căreia i se completase bilet de trimitere către un cabinet

de specialitate nu a fost prezentată pentru consultație, deși trecuseră mai mult de zece zile; nu au fost prezentări pentru examinări medico-legale în 2017-2018.

În anii 2017-2018 nu au fost înregistrate decese în centru. **Ultimul deces prin suicid avusese loc în anul 2016.** Din evidențele scoaterii din arest a persoanelor private de libertate a reieșit faptul că pe parcursul custodierii persoana privată de libertate a fost transportată de mai multe ori la unități medicale din municipiul Giurgiu (Policlinica și Spitalul Județean Giurgiu), fără a fi identificate însă eventuale afecțiuni psiho-somatice, deși ulterior persoana privată de libertate a recurs la gestul suicidar.

În Registrul refuz de hrană erau înregistrate două cazuri în anul 2017, iar în anul 2018 nu au fost refuzuri de hrană. În situația intrării în refuz de hrană medicul era anunțat de îndată, iar după refuzul consecutiv a trei mese era anunțat judecătorul de supraveghere.

În Registrul introduceri în C.R.A.P., în anul 2018 erau înregistrate, 159 de persoane private de libertate la care se măsurase tensiunea arterială, iar unor persoane le era consemnată și greutatea și înălțimea. Totodată, era consemnat dacă acestea declaraseră afecțiuni cronice și dacă urmau tratament. Toate persoanele aveau consemnată prezența sau absența semnelor de violență. În registru, la rubrica medicamente, erau consemnate dată și oră ulterioară introducerii în arest, dar nu și dacă acestora li s-au administrat sau nu medicamente și denumirea lor. Toate consultațiile se finalizau cu semnătura beneficiarului, **dar nu erau semnate de cadrul medical care acordase consultația.**

În Registrul de consultații, în anul 2018 până la data vizitei, au fost acordate 456 de consultații.

Persoanele private de libertate cu afecțiuni stomatologice erau prezentate la Spitalul Județean de Urgență Giurgiu sau la cerere, la cabinet stomatologic privat. Acest fapt a fost confirmat de unul din deținuții intervievați care a beneficiat de un consult stomatologic.

Tot la subsolul de la nivelul CRAP-ului era **o cameră pentru tratament/consult medical cu dotare minimă** - pat și dulap metalic, chiuvetă, suport din lemn pe care se găseau plicurile cu medicația celor două persoane private de libertate. Exista un registru de distribuire a medicamentelor în care deținuții semnau pentru primirea medicației.

**În dulapul de medicamente erau câteva cutii cu medicamente care nu se regăseau în baremul Trusei medicale. Acest spațiu nu era corespunzător pentru acordarea asistenței medicale și necesita organizarea lui conform Normelor metodologice privind înființarea, organizarea și funcționarea cabinetelor medicale.**



*Hrana deținuților* era asigurată de Penitenciarul Giurgiu, transportată cu o autoutilitară izotermă o dată pe zi, păstrată și distribuită în condiții corespunzătoare de igienă. În discuțiile cu deținuții aceștia nu au semnalat nemulțumiri cu privire la mâncare. La momentul vizitei nu erau persoane private de libertate care să aibă indicație de regim alimentar.

*În ceea ce privește asistența psihologică*, conform declarațiilor șefului centrului, în urmă cu câteva luni psihologul centrului promovase un examen de avansare pe un alt post, astfel încât **postul de psiholog rămăsese vacant și de mai mult de 3 luni persoanele private de libertate nu beneficiau de asistență psihologică**. Șeful centrului a menționat că psihologul angajat la Serviciul Independent de Reținere și Arestare Preventivă le-a comunicat că „dacă sunt probleme”, puteau să îl contacteze, la nevoie. Nu a fost prezentat nici un act oficial, dar din relatările personalului a rezultat că psihologul era delegat în centru de la 1 decembrie, **ceea ce înseamnă că în perioada septembrie-decembrie persoanele custodiate nu ar fi putut beneficia de asistență psihologică, la nevoie**. Există o persoană privată de libertate custodiată în centru, fostă consumatoare de alcool, cu un diagnostic psihiatric, care în luna noiembrie, datorită unor acte de autoagresiune („plăgi autolitice plică cot bilateral”), fusese internată la Spitalul județean de Urgență Giurgiu. Ulterior, a fost internat la Spitalul Penitenciar Jilava pentru mai mult de 2 săptămâni, secția Psihiatrie Acuți, iar la externare medicul specialist psihiatru a făcut recomandarea de **„consiliere psihologică și psihoterapie”**. De la această recomandare și până la vizita reprezentanților instituției Avocatul Poporului trecuseră aproape 2 săptămâni, dar **această recomandare nu fusese pusă în aplicare**. Medicul centrului a relatat echipei de vizită că într-o întâlnire întâmplătoare cu psihologul care le comunicase că „dacă sunt probleme”, puteau să îl contacteze, la nevoie, i-a solicitat sprijinul, dar că acesta nu venise până la momentul respectiv în centru. **Nu fusese întocmită o adresă oficială prin care să fie solicitat sprijinul ofițerului psiholog**. Astfel, rezultă că **o persoană privată de libertate diagnosticată cu o tulburare psihiatrică nu era îndrumată pentru intervenție de specialitate către ofițerul psiholog, cu toate că avea recomandarea de „consiliere psihologică și psihoterapie” din partea medicului psihiatru**. Activitatea de asistență psihologică a persoanelor private de libertate încarcerate în spațiile administrate de MAI se desfășoară potrivit OMAI nr. 23/2015 privind activitatea de psihologie în MAI, Procedurii PRO-PS-04-IGPR/BPS privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română și Regulamentului din 10 martie 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind

executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate. **Activitatea desfășurată presupune acordarea asistenței psihologice primare** persoanelor reținute sau arestate preventiv și asigurarea suportului psihologic în vederea adaptării la mediul de arest/detențiune, prin identificarea și ameliorarea stărilor disfuncționale atunci când acestea sunt semnalate. De aceea, în vederea asigurării unei asistențe psihologice corespunzătoare persoanelor custodiate în centrele de reținere și arestare preventivă, e absolut necesară **efectuarea demersurilor pentru angajarea sau contractarea unor psihologi cu competență profesională psihologie clinică (sau psihoterapie)**, care să asigure serviciile de consiliere psihologică și psihoterapie persoanelor reținute și arestate preventiv. În cadrul centrelor de reținere și arest preventiv, ofițerii psihologi sunt atestați ca psihologi în domeniul securității și siguranței naționale, de regulă, și nu au competențe în a asigura consilierea psihologică a arestatului, ci pot doar furniza asistența psihologică primară.

**Nu exista un spațiu amenajat special pentru desfășurarea activității de asistență psihologică**, aceasta se efectua în biblioteca unității, dotată necorespunzător pentru desfășurarea activității de asistență psihologică, nu respecta normele precizate (existența unui spațiu de 10 m<sup>2</sup>, fotolii de relaxare, canapea, mediu relaxant etc.), nu asigura securitatea emoțională a beneficiarilor. Potrivit Procedurii privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română (PRO-PS-04-IGPR/BPS), „**Exercitarea actului psihologic e condiționată de respectarea condițiilor de competență profesională, precum și de spațiu, dotare tehnică și metodologică, potrivit actelor normative în vigoare**”. În aceeași procedură se mai precizează „**În scopul bunei desfășurări a activității de asistență psihologică, în fiecare unitate de arest este obligatorie asigurarea unui spațiu cu rol de cabinet psihologic, garantându-se astfel accesul solicitanților la acest tip de serviciu. Exigențele impuse de lege în acest domeniu vizează respectarea standardelor calitative privind mobilierul, protecția împotriva factorilor de mediu perturbatori, precum și asigurarea condițiilor igienico-sanitare corespunzătoare**”. Conform Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, art. 87 alin. (2) „**Exercitarea actului psihologic se realizează în spații special amenajate, de către psihologii cu drept de liberă practică încadrați în funcții de specialitate în Ministerul Afacerilor Interne**”.

În anul 2018 nu au existat decese, tentative de suicid, refuzuri de hrană, incidente deosebite. În anul 2017, în Registrul refuzuri de hrană erau consemnate două refuzuri de hrană; în această situație, medicul a fost informat imediat, însă **ofițerul psiholog nu a fost anunțat**. Astfel, potrivit Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14 din 9 februarie 2018, la art. 88 sunt prevăzute următoarele: (4) Șeful centrului anunță psihologul de unitate cu privire la intrarea persoanei private de libertate în refuz de hrană; (5) Psihologul de unitate acționează prin consiliere individuală pe toată perioada refuzului de hrană, informând persoana privată de libertate despre riscurile continuării acestei forme de protest.

Au existat câteva cazuri de foști consumatori de droguri, medicul îi programa pentru un consult psihiatric, dar **psihologul nu era solicitat în fiecare caz. Psihologul a afirmat că nu crede să fi fost consumatori de droguri custodiați în centru în anii 2017-2018. Medicul unității a declarat că identificarea riscului de suicid se face „prin discuții, prin experiență îți dai seama. Nu exista pregătire profesională pentru angajați, de exemplu pentru identificarea riscului de suicid”**. În anul 2016, în centru a existat un deces prin suicid (spânzurare). Referitor la acest caz, psihologul nu a știut să relateze ce s-a întâmplat concret, dacă s-a acordat asistență psihologică etc.

Potrivit procedurii, asistența psihologică se acorda la solicitarea persoanelor private de libertate sau a personalului CRAP. Psihologul deținea un Registru de evidență a actelor profesionale, în care înregistra asistența psihologică acordată, dar **acesta nu a putut fi văzut de echipa de vizită, psihologul motivând că nu mai are acces la el (registru se afla în cadrul compartimentului de Psihologie de la sediul Inspectoratului de Poliție Județeană)**. Astfel, nu a putut fi documentat cu certitudine numărul de asistențe psihologice primare acordate.

În anul 2018, au fost întocmite 4 adrese pentru solicitarea acordării asistenței psihologice primare persoanelor aflate în arest. Toate cele 4 solicitări au fost făcute de către beneficiari și în toate cazurile psihologul a acordat câte o singură ședință, considerând că solicitările au fost făcute „fără motive temeinice, fără a avea un comportament dezadaptativ”. În aceste cazuri, **nu exista nici o consemnare a acordării de asistență psihologică primară, psihologul nu a întocmit adrese către șeful centrului, cu concluziile ședințelor, iar registrul psihologului nu a putut fi consultat**. Astfel, considerăm necesară înființarea unui registru privind asistența psihologică acordată persoanelor private de libertate

**custodiate în centru, care să fie păstrat în centru, precum și întocmirea fișelor de asistență psihologică primară în urma fiecărei ședințe** (care să conțină rubrici despre problematica abordată, metodele și tehnicile de intervenție, constatările, rezultatele, recomandările/concluziile ofițerului psiholog).

Totodată, în anul 2018 au fost custodiați 3 minori (pe o perioadă de o lună, respectiv câte o zi) **psihologul neacordând asistență psihologică primară minorilor custodiați**. În anul 2017, au fost întocmite 6 adrese pentru solicitarea acordării asistenței psihologice primare persoanelor aflate în arest, dintre care 1 minor (singurul custodiat în 2017). În aceste cazuri, în urma acordării de asistență psihologică primară psihologul a întocmit adrese către șeful centrului, cu concluziile ședințelor.

La momentul efectuării vizitei, *niciuna dintre persoanele private de libertate cazate în centru nu a dorit să participe la interviuri cu membrii echipei de vizită.*

**Față de cele expuse**, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

## **RECOMANDĂ**

**conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu  
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

### ***Asistență medicală***

1. demersuri pentru ocuparea posturilor vacante de medici și asistenți medicali;
2. afișarea programului de acordare a asistenței medicale pentru persoanele private de libertate;
3. informarea de îndată a unității de parchet competentă în toate situațiile constatării existenței mărcilor traumatice, conform art.32 alin. (1) din Ordinul 14/2018 al M.A.I.;
4. adaptarea programului de lucru al cadrelor medicale astfel încât tratamentele să fie administrate numai de asistenții medicali;
5. depunerea tuturor diligențelor ca examenele de specialitate recomandate persoanelor private de libertate să fie efectuate în timpul cel mai scurt și respectarea tuturor recomandărilor medicilor specialiști;
6. amenajarea și dotarea conform normelor în vigoare a cabinetului medical din incinta

Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu astfel încât să corespundă acordării asistenței medicale persoanelor private de libertate;

7. menționarea în Registrele medicale a numelui și semnătura cadrului medical care acordă consultația.

### *Asistență psihologică*

1. efectuarea demersurilor necesare pentru ocuparea postului de psiholog în centru;

2. identificarea și amenajarea unui cabinet psihologic în centru, conform Procedurii privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română, care să asigure confidențialitate și securitate emoțională, și dotarea corespunzătoare a acestuia din punct de vedere tehnic și metodologic cu mobilier și accesorii adecvate desfășurării actului psihologic (mobilier, tehnică de calcul, teste și instrumente psihologice);

3. asigurarea de specialiști pentru a asigura consiliere psihologică sau psihoterapie arestaților preventiv (demersuri pentru mărirea schemei de ofițeri psihologi la Biroul Psihologie; formarea de ofițeri psihologi în domeniul consilierii și/sau psihoterapiei în conformitate cu normele Colegiului Psihologilor din România - programe de master/formări acreditate de Colegiul Psihologilor din România; recrutare din sursă externă a unor specialiști deja formați pe domeniul consiliere/psihoterapie);

4. acordarea asistenței psihologice tuturor persoanelor minore custodiate în centru, conform prevederilor art. 117 alin. 2 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal;

5. monitorizarea stării de sănătate mintală și a statusului psiho-emoțional a persoanelor aflate cu tratament psihiatric sau cu riscuri identificate în sfera psihologică;

6. asigurarea asistenței psihologice persoanelor custodiate, cu prioritate persoanelor vulnerabile, în special minorii, femeile, persoanele cu dizabilități, cu tulburări psihice, cu situație socio-familială deosebită, persoanele consumatoare de droguri sau străinii, printr-o activitate constantă și crescută a ofițerilor psihologi în arest, popularizarea acestei activități psihologice prin afișarea unor informări în camere și în spațiile comune;

7. înființarea unui registru privind asistența psihologică acordată persoanelor private de libertate custodiate în centru, care să fie păstrat în centru, precum și întocmirea Fișelor de asistență psihologică primară în urma fiecărei ședințe (care să conțină rubrici despre

problematica abordată, metodele și tehnicile de intervenție, constatările, rezultatele, recomandările/concluziile ofițerului psiholog);

8. asigurarea suportului psihologic corespunzător pentru ameliorarea stărilor disfuncționale atunci când acestea sunt semnalate și soluționarea problemelor psihologice a persoanelor custodiate conform prevederilor legale, precum și încurajarea persoanelor custodiate de a solicita servicii de asistență psihologică pe perioada încarcerării.

### ***Condiții de cazare***

1. demersuri pentru alocarea unui nou spațiu Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu, care să asigure condiții decente de desfășurare a activității acestuia, inclusiv a personalului și de cazare corespunzătoare a persoanelor private de libertate, având în vedere lipsa grupurilor sanitare proprii camerelor de cazare, ventilația, luminatul natural și iluminatul artificial necorespunzătoare;

2. amenajarea unei camere pentru desfășurarea interogatoriului persoanelor private de libertate.

### ***Alte aspecte***

1. afișarea informațiilor care să ajute persoanele custodiate în identificarea instituțiilor și organizațiilor neguvernamentale care puteau fi sesizate în cazul încălcării drepturilor lor;

București, 28 martie 2019